

**NORD-TRØNDELAG
BONDELAG**

ÅRSMELDING 2015

Styret i Nord-Trøndelag Bondelag har i 2015 bestått av:

Leder:	Asbjørn Helland, Egge og Kvam
Nestleder:	Borgny Kjølstad Grande, Grong
Styremedlemmer:	Trond Hodne, Hegra Johan Kristian Daling, Beitstad Kristin Kjølen, Ekne Line Klausen, Namdalseid, NTBK Erik Melting, Mosvik, NTBU
Varamedlemmer:	1. Sigmund Johansen, Nærøy 2. Hege Lindstrøm, Verran 3. Bent Ingar Fuglu, Frol

Året 2015 har vært preget av at mye av landbrukspolitikken har vært i spill. Den blå-blå regjeringen har kommet med mange forslag om endringer. Grøntnæringa har vært svært presset, det samme har kyllingproduksjonen. Bondelaget har tett kontakt med disse næringene, og fulgt opp med møter.

Styret har hatt 10 styremøter i løpet av 2015. Det er til sammen behandlet 46 protokollførte saker. De viktigste sakene har vært:

- Uttalelse til jordbruksforhandlingene 2015
- Høring: Norsk pelsdyr – gjennomgang av pelsdyrnæringen
- Høring: Klima- og energistrategi for Nord-Trøndelag fylkeskommune 2015-2019
- Aksjoner og aksjonsberedskap
- Videre arbeid for å forhindre dyretragedier
- Innovasjon Norge – retur av søknader
- Høring: Rullering av regionalt næringsprogram for Nord-Trøndelag
- Høring: Forskrift om regulering av svine- og fjørfeproduksjon
- Høring: Løsdriftskravet 2024. Intern høring Norges Bondelag
- Beredskapsplan for kriser og alvorlige hendelser
- Skolemelkordningen
- Sonegrenser – innspill fra bondelagene i Stjørdal
- Videreføring av VRI-Trøndelag
- Høring: Markedsbalanseringsutvalget (behandlet via e-post, pga kort frist)
- Erstatningsordningene ved sanering mot LA-MRSA
- Høring: Produksjonstilskuddsregelverket

Styret har deltatt på lokallagsårsmøter og temamøter i lokallagene.

Nord-Trøndelag Bondelag hadde pr. 31.12.15 et medlemstall på 5063, som er en nedgang på 0,5 % fra 2014. Fylkeslaget besto av 39 lokallag pr 31.12.15.

Organisasjonsarbeid

Årsmøtet i Nord-Trøndelag Bondelag

Årsmøtet i Nord-Trøndelag Bondelag ble holdt på Stiklestad nasjonale kultursenter 12. mars 2015. Det møtte 67 utsendinger. Møteleder var Ida Stuberg. Fra Norges Bondelag deltok Kristin Ianssen.

Ekstern foredragsholder var Knut Berger og Reidar Almås.

Snåsa Bondelag fikk tildelt prisen ”Årets lokallag”.

Årsmøtet i Norges Bondelag

Årsmøtet i Norges Bondelag ble holdt 10. og 11. juni på Lillehammer. Landbruks- og matminister Sylvi Listhaug gjestet årsmøte.

Utsendinger fra Nord-Trøndelag var Asbjørn Helland, Hege Lindstrøm, Borgny Grande, Johan Kristian Daling, Kristin Kjølén, Per Magnus Værdal, Solbjørg Kjølstad, Bent Ingar Fuglu, Irma Øfsti og Anne Randi Vie.

Lars Petter Bartnes fra Nord-Trøndelag ble gjenvalgt som leder.

Asbjørn Helland, Per Magnus Værdal, Borgny Kjølstad Grande og Kristin Kjølén holdt innlegg fra Nord-Trøndelag Bondelag.

Utvida presidiemøte i Nordiske Bondeorganisationers Centralråd (NBC)

I NBC er både Norges Bondelag og landbrukssamvirka medlemmer. Norge avsluttet sitt toårige formannskap med storfest på Inderøya 23.-25. august. I tillegg til fagprogram fikk de 70 deltakerne tid til gardsservering på Øyna, gårdsbesøk hos Per Magnus Værdal og hos Gangstad Gårdsysteri, og en visitt på Tine Verdal. Fylkesleder Asbjørn Helland deltok under arrangementet.

Styretur Sømna og Nærøy

Fylkestyret hadde i september felles styretur sammen med Nordland Bondelag.

Fylkestyrene møttes i Brønnøysund og fikk med seg litt av hvert av faglig påfyll de tre dagene turen varte, samt at det ble bygget bånd mellom fylkeslagene.

Levende landbruk og ledersamling

Levende landbruk (Midt-Norsk landbrukskongress) og felles ledersamling med Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag Bondelag ble arrangert 12. og 13. november på Stjørdal.

12. november var felles temakonferanse for tillitsvalgte i alle organisasjonene, men samtidig åpent for alle som hadde lyst til å delta. Det ble gjennomført en landbrukspolitisk debatt med Lars Petter Bartnes, Knut Storberget og Ingunn Foss godt plassert i en sofa. Disse holdt innlegg: Yngve Ekeren fra Aftenposten, Margrethe Øver land fra Foods of Norway og Harald Volden fra TINE og Årets Unge Bonde, Tor Jakob Solberg.

Den 13. november ble det arrangert felles ledermøte, der blant annet Lars Petter Bartens holdt innlegg. Tema på møte var; Hvordan jobbe politisk? Hvordan gjøre Bondelaget attraktivt for unge bønder? HMS – foredrag ved Per Kotte.

Norge trenger bonden

Hvert år har Bondelaget en aksjon i rundt påsketider. Årets aksjon var en videreutvikling av Bondevenn-aksjonen som nå har gått i to år. Nettsiden bondevenn.no ble oppdatert og det ble lagt inn en bondetest og alle som tok testen fikk en button laget til årets aksjon. Her i fylket fikk fylkesleder Asbjørn Helland med seg flere tillitsvalgte og tok toget. På flere togturer ble det delt ut youhurt, brosyrer og bonde-buttons til passasjerene. Dette ble godt mottatt av både passasjerer og togfører.

Kommunikasjon

Flere større hendelser, og en regjering som stadig kommer med nye utspill, har preget mediebildet det siste året. Når media skal innhente kommentarer fra næringa, er Nord-Trøndelag Bondelag det naturlige valg. Et søk i medieovervåkingstjenesten Retriever viser at fylkesleder Asbjørn Helland har vært intervjuet i over 100 artikler i papiravis og 84 artikler på nett, og Nord-Trøndelag Bondelag har vært nevnt i 115 avisartikler og 106 nettartikler. I tillegg kommer intervju i radio og fjernsyn.

Nord-Trøndelag Bondelag har også egen hjemmeside og Facebookside som brukes til å legge ut aktuelle nyheter og bilder. Vi har også det siste året hatt flere kronikker og innlegg på trykk i aviser. Media er tema på hvert styremøte.

Åpen Gård

I Nord-Trøndelag ble det arrangert 9 Åpen Gård-arrangement i 2015. Disse lokallagene inviterte til Åpen Gård: Nærøy, Overhalla, Meråker, Hegra, Inderøy, Nesset, Åsen, Snåsa og Verdal. Det er svært god opplutning i lokallagene om Åpen Gård, og arrangementene har mange besøkende. Lokallagene gjør en viktig jobb i å spe kunnskap om norsk landbruk.

Verveutvalget

Verveutvalget har bestått av leder Trond Hodne, Hegra, Anne Grete Rostad, Verdal og Vidar Meldal, Egge og Kvam. Verveutvalget har ikke hatt møte i 2015, men leder i utvalget har gjennomført vervekvelder i lokallagene og holdt innlegg på medlemsmøter.

Trøndersk kornutvalg

Trøndersk Kornutvalg arrangerte kornmøter 8. desember på Stiklestad Hotell, 9. desember på Overhalla Hotell og 10. desember på Skjetlein Grønt Kompetansesenter. Kornmøtene hadde godt oppmøte. Tema var: Resultatet av årets verdiprøving av kornsorter, norgesmesterskap og trøndersk mesterskap i havredyrking, og hvordan få ei god kornavling på tross av det trønderske været. Årets kornsesong var svært krevende på grunn av været.

Rovdyrpolitikk

Nord-Trøndelag Bondelag reagerte kraftig på at mandatet for den bebudete evalueringen av rovviltforliket, som ble iverksatt av Klima- og Miljøminister Tine Sundtoft i 2015, ikke

omfattet konsekvensene for landbruket og beitenæringene. Mandatet dekket kun evaluering av regional forvaltning samt miljøfaglige vurderinger omkring regionale bestandsmål og oppfyllelse av disse. Fylkeslaget sendte brev til Norges Bondelag i mai 2015, og ba Norges Bondelag kreve at evalueringen av rovviltforliket også må omfatte en helhetlig vurdering av rovviltpolitikken og konsekvenser for potensialet for norsk matproduksjon basert på norske ressurser. Fylkeslaget krevde også utredning av hvordan gjennomføringen av rovviltforliket påvirker berørte lokalsamfunn. Norges Bondelag grep fatt i dette, og sendte sammen med Norsk Sau og Geit og Norsk Bonde- og Småbrukarlag et brev til klima- og miljøminister Tine Sundtoft der kravene fra Nord-Trøndelag ble brakt videre. De tre organisasjonene krevde en helhetlig evaluering, og at landbrukskompetanse må trekkes inn. Miljø- og klimaministeren avviste blankt kravet fra organisasjonene, men initiativet resulterte i at Landbruks- og matdepartementet besluttet å gjennomføre en egen evaluering av konsekvensene for beitenæringene og landbruket. Dette var svært viktig å få på plass.

Nord-Trøndelag arrangerte et åpent politisk debattmøte med tema rovviltpolitikk før kommune- og fylkestingsvalget 2015. Her deltok representanter fra de politiske partiene i paneldebatt etter innledninger fra Einar Frogner (styremedlem i Norges Bondelag), Borgny Kjølstad Grande (nestleder i Nord-Trøndelag Bondelag og Kristine Altin, leder i Nord-Trøndelag sau og geit.

Nord-Trøndelag Bondelag har også i 2015 arbeidet tett med omstillingssaker grunnet rovvilt i Snåsa og Overhalla kommuner. Dette har bestått i å støtte enkeltbrukere i omstillingsprosessene. Det har vært særlige utfordringer i og med at det ble vedtatt ny forskrift, hvor myndigheten for tildeling av omstilling er flyttet opp i Miljødirektoratet. Tre besetninger i Nord-Trøndelag har gjennomført omstilling i 2015.

Kompetanseløft Trøndersk landbruk

Kompetanseløftet ble avsluttet til nyttår og en må kunne anse gjennomføringen som svært vellykket. Selv om ikke alle mål og tiltak har gitt konkrete svar og resultater, har mye av aktiviteten vært av en holdningsendrende art. Prosjektet har skapt mye aktivitet overfor både rådgivere, utdanningsaktører og bønder. Vi mener prosjektet har svart til en av hovedforventningene, - nemlig at prosjektet skal utgjøre en vesentlig forskjell og være synlig.

En av suksessfaktorene med prosjektet er at næringsaktørene har deltatt aktivt, og som aktørene selv har påpekt; at det gjennom prosjektet har blitt stilt forventninger om at hver enkelt selv må gjennomføre aktivitetene. KTL har skapt møteplassene og satt aktuelle tema på agendaen, mens aktørene har vært nødt til å «gjøre jobben sjøl». Over 1600 bønder har deltatt på erfaringsgruppekonseptet, og fokus på kompetanse har utvilsomt økt i næringa.

Dyrevelferd og mattrygghet

I 2015 hadde vi en svært tragisk dyretragedie på Jøa. Lokallaget og lokalsamfunnet ble fulgt opp av fylkesleder og administrasjonen. Som en konsekvens av denne hendelsen, ble det rullet i gang et prosjekt på dyrevelferd i samarbeid med Mattilsynet, varemottakere og andre aktører. Prosjektet fikk navnet; Dyretragedier i Nord-Trøndelag; Forebygging og oppfølging, metodeutvikling og samhandling. Nord-Trøndelag Bondelag er prosjekteier og Mattilsynet har ansatt prosjektleder.

I februar kom det beskjed fra Mattilsynet om mistanke om LA-MRSA. I alt 30 besetninger ble prøvetatt og 15 av dem var positive. Vi hadde tett kontakt med Mattilsynet og berørte medlemmer. Av de 15 positive besetningene var 5 smågrisprodusenter og 10 slaktegrisprodusenter. En besetning lå i Troms, en i Sør-Trøndelag og de øvrige var i Nord-Trøndelag. Slakting og vask/desinfisering ble gjennomført i alle positive besetninger. Bidrag fra Bondelaget i denne sammenheng, er oppfølging av medlemmer og påtrykk opp i mot myndighetene for å få bedre erstatningsordningene.

Jordbruksforhandlingene

Fredag 24. april la landbruksnæringas fram sitt krav til jordbruksavtale for 2016 for Landbruks- og matdepartementet. Næringas krav hadde ei ramme på 950 millioner kroner.

Tirsdag 5. mai offentliggjorde staten sitt tilbud til næringa. Ramma på tilbudet er på 90 millioner kroner. Fredag 8. mai varsla landbruket staten at vi ønsket å gå i forhandlinger om en jordbruksavtale. Torsdag 14. mai, etter seks dager med forhandlinger, la staten overraskende fram et revidert tilbud på 295 millioner kroner i budsjetttramme.

Dagen etter ble det inngått avtale mellom Norges Bondelag og staten. Avtalen hadde ei ramme på 400 millioner kroner, som er 310 millioner mer enn regjeringas tilbud. Statens opprinnelige tilbud hadde en økonomisk ramme på 90 millioner kroner. I avtalen er den ramma økt til 400 millioner kroner. Med dette økes bondens inntektsmuligheter fra 6.000 kroner pr. årsverk til 13.000 kroner pr. årsverk i 2016. I sitt første tilbud foreslo regjeringen å redusere antallet melkekvoteregioner fra dagens 18 til mellom sju og ni. Årets jordbruksavtale sikret en videreføring av 18 regioner.

Nord-Trøndelag Bondelag uttrykte skuffelse over at staten ikke legger mer budsjett penger på bordet. Nå bruker Norge under 1 prosent av statsbudsjettet på landbruk, faktisk mindre enn hva EU bruker på sitt landbruk.

Bondelaget var tydelig på at vi har kommet et stykke på vei med denne avtalen, men over tid trengs det en sterkere og bredere satsing fra regjeringens side, dersom målet om økt matproduksjon på norsk jord skal kunne nås.